

Genade geneest

Ik wist van aanpakken, zeiden ze
handen uit de mouwen
zij laat de moed nooit zakken, zeiden ze
de schouders eronder, zei ik
en boog dieper, nog dieper
niemand leeft zonder een kruis te dragen,
zeiden ze
en ik liep er al die tijd gewoon mee door.
Ik had wat onder de leden,
zeiden ze
het gaat wel over,
zei ik
maar het zat dieper.
Ik liep er uiteindelijk op vast
onder de last van mijn onvoltooid verleden
ben ik uitgegleden.

Ik ben vergroeid met het verlangen en de wensen
van de mensen om me heen
geboeid door Jan en alleman mijn oor te lenen
mijn handen en mijn hart stonden open
ik heb de benen uit m'n lijf gelopen.
Ik zou je dragen, weet je nog?
Ik zou er altijd voor je zijn, heb ik gelogen.
Ik hield me groot; veel groter dan ik was.
Ik heb het niet gered; onder druk gezet
ben ik gedoken, gekrompen
kleiner, veel kleiner dan ik ben.

Ik heb mezelf belast met dit zelfgemaakte kruis
vastgepind op verwijt en zelfbeklag.
En wanneer ik aan den lijve ondervind
dat wat je af wilt schudden, zich sterker aan je bindt
dringen verbeterde splinters in mijn huid
en groeien aan mijn hart tot wanhoop uit.
Te lang heb ik begraven; woede onder lagen van verdriet.
En verdriet verpakt in de vrolijke kleuren van:
'Let maar niet op mij, het gaat goed, zoals je ziet.'
Maar het gaat niet goed, zoals je ziet
zo sta ik met m'n rug tegen de muur van mijn geestelijk failliet.
Moe ben ik, moe na al dat heilig moeten
leg ik m'n hoofd in m'n handen
en zie alleen nog bodemloze grond onder mijn voeten.

'Dochter,' zei Hij toen Hij mijn schouder raakte,
'waar was je al die tijd?'
Ik heb geen zin om te praten
U moet mij maar laten.
Er zijn anderen die U vast harder nodig hebben.
Ik ben U maar tot last; ik ben bang dat ik ...
En of ik wil of niet ... dan welt m'n verdriet omhoog
met geweld houd ik me in en vecht m'n ogen droog.
Ik laat me niet kennen.
Niet nu. Nu niet.
'Ik ken je', zei Hij. 'Ik heb je gezien.'
Ik heb je met belangstelling gevolgd.'
Als Hij me zo goed kent
waarom verzwijgt Hij dan mijn schaamte en mijn schuld?
Alles wat in me is gebogen staat Hem scherp voor ogen.
Hij staat klaar Zijn vonnis uit te spreken
over mijn zwakheid en gebreken.
Maar, Hij zei: 'Je lasten heb Ik in me gedragen
jouw vragen zijn met Mij verweven.'

Als antwoord heb Ik me gegeven aan jou.
O ja, je schuld heb Ik begraven.
Het is raar
maar Ik ben vergeten waar.
En je tranen zijn niet onopgemerkt aan Mij voorbij gegaan.
Ze hebben Mij geraakt; één voor één bewaard
als parels bij elkaar gespaard.
Een kroon waarmee je wordt getooid
wanneer je verleden is voltooid.
Want Ik heb dagelijks geleden aan
je versplinterde bestaan.
Ik heb je niet verlaten.

Vastgepind op woede en verdriet en je bitterheid,
dronk Ik zonder verwijt.
Elke dag zocht Ik naar wegen om uit te leggen:
dat Ik van je houd.
Want Ik hou van je. Ik hou van je.
Maar Ik heb gezwegen totdat jij jouw verhaal aan Mij vertelt.'
Ik kijk op.

En Hij? Hij lacht
Hij lacht mijn lasten licht als lucht.
En zingt mijn woede op de vlucht.
'Sta op' zegt Hij 'Je bent genodigd op het feest.'
Ik kom.
Schoorvoetend kom ik, dichterbij.
Hij richt me op en buigt mijn kromme wegen om
mij gratie te verlenen. 'Mijn genade geneest' heeft Hij gezegd.
Ik ben genodigd op Zijn feest.
Bij Hem kom ik tot m'n recht.

Michiel Gouman

Inhoudsopgave

Een woord vooraf	13
1. Inleiding	15
2. Ik kan de wereld niet redden	20
3. Over gebrokenheid en vluchtroutes	26
4. Een alternatief: stilstaan, schuilen bij God en actief leren verdragen	33
5. Martha en Maria – twee verschillende vrouwen	51
6. Martha – hoeveel mag geven je kosten?	58
7. Over grenzeloze liefde en leegte	79
8. Maria – aan de voeten van Jezus	92
9. Geliefd, gekend, gezien	109
10. Het beste komt nog!	128
Persoonlijk gebed voor jou	146
Dankwoord	149
Even doorpraten?	153
Noten	155

Een woord vooraf

Lieve lezer,

Wat fijn dat je dit boek in handen hebt en de moeite neemt om het te lezen. Wellicht trok de titel je aandacht. Of vroeg je je af wie er zo gek is om een boek te schrijven over een bijbelverhaal dat de meeste mensen kunnen dromen. Hoe dan ook, ik voel mij nu al met jou verbonden, omdat je dit boek hebt opengeslagen en benieuwd bent naar Martha. Misschien herken je iets van jezelf in haar: in wie ze is, wat ze doet en belangrijk vindt.

Ik herken mij in ieder geval regelmatig in haar, de ene periode wat meer dan de andere. In het najaar van 2013 bereikte ik een dieptepunt. Ik kon het niet langer opbrengen om stoer en sterk te zijn. Noodgedwongen zette ik daarom mijn masker af en onderzocht mijn manier van doen. In mijn kwetsbaarheid bleek God heel nabij. Op dat moment opende God voor mij een deur naar herstel en vernieuwing. Stap voor stap heb ik dit proces doorlopen en ben ik datgene wat God mij leerde op gaan schrijven. In eerste instantie wilde ik leren hoe het anders kan. Maar toen ik ontdekte dat ik niet de enige ben, ontstond in mij het verlangen om andere vrouwen die met dezelfde thema's worstelen te bemoedigen. Niet omdat ik de wijsheid in pacht heb, maar omdat ik graag naast deze vrouwen wil staan. In oprechte dankbaarheid deel ik daarom mijn verhaal.

Ik moedig je aan om je open te stellen voor God en met Hem te ontdekken wat Hij je wil leren. Misschien kan dit boek je hierbij helpen. Ik wens je toe dat je je liefdevol laat leiden door Hem,

want echte schoonheid wordt zichtbaar wanneer we de moed hebben om de werkelijkheid te laten zien. Mijn ervaring is dat complete overgave aan God ons helpt om een stap in de juiste richting te zetten. Als je in complete afhankelijkheid van God leeft (in plaats van het zelf te proberen of meer te willen presteren), neemt Hij je mee en bereik je samen met Hem jouw bestemming.

Ik bid je Gods wijsheid, troost en liefde toe, zodat je leert houden van hoe Hij je gemaakt heeft, en zodat je ontdekt hoe je daar op een gepaste manier uiting aan kunt geven. Laat de boel maar even de boel; het is tijd om samen stil te worden en op zoek te gaan naar de rust en vrede van Hem die jou kent en ziet.

Nelske

1. Inleiding

Een paar jaar geleden overkwam mij iets gek. Midden in een gesprek kreeg ik het Spaans benauwd. Wat begon als een inspirerend praatje over het bijbelverhaal van Martha en Maria werd al snel een ontmoedigende uitleg van het begrip dienstbaarheid. Iedere verwijzing naar nederigheid en opoffering leek meer bedoeld voor heldinnen dan voor de gemiddelde, 'normale' vrouw. Terwijl ik de vrouwen om mij heen keurig zag knikken, vroeg ik mij stilletjes af: is het geen tijd voor een tegengeluid?

Niet zozeer omdat dat praatje niet deugt, maar omdat er vrouwen zijn die iets anders nodig hebben. De Martha's onder ons. Ik bedoel de gepassioneerde, zorgzame, actieve vrouwen die graag van betekenis willen zijn in deze wereld. Het type 'handen uit de mouwen'. Vrouwen die streven naar meer van het goede, zich richten op de ander en overal tegelijk aanwezig proberen te zijn. Vrouwen die grenzeloos geven zonder te ontvangen. Vrouwen die vaak in de hoogste versnelling leven. Die zich in allerlei bochten wringen om iets voor elkaar te krijgen, maar langzaam leeglopen terwijl ze iedereen helpen. Verdienen zij geen andere boodschap? Weten ze dat ze zelf ook geliefd zijn?

Als er wordt gesproken over dit bijbelverhaal, raak ik vaak wat geïrriteerd wanneer Maria voor de zoveelste keer wordt verheerlijkt. Terwijl Martha degene is die zwoegt. De bezige Martha verdient wat mij betreft wel wat meer waardering en daarom leef ik met haar mee. Ze doet haar best, werkt hard en helpt waar ze kan, maar het lijkt erop dat niemand ziet wat zij allemaal geeft. Totdat Jezus haar aanspreekt.

Over wie hebben we het nu eigenlijk?

Martha, haar zus Maria en hun broer Lazarus woonden als gezin in Betanië. Een dorpje aan de voet van de Olijfberg, een paar kilometer ten oosten van Jeruzalem. In het Johannesevangelie lezen we dat Jezus hen beschouwde als zijn vrienden en veel van hen hield. In het bijbelboek Lucas lezen we dat Jezus zijn reis naar Jeruzalem onderbreekt om met een aantal leerlingen bij Martha, Maria en Lazarus langs te gaan. Ze beleefden een unieke dag, Jezus kwam bij hen op bezoek. Stel je eens voor: Jezus bij jou in de woonkamer. Hun bijzondere gast onderwees hen en leerde hun meer over het Koninkrijk van God.

Wat in dit bijbelgedeelte opvalt is het feit dat Jezus beide vrouwen als leerlingen beschouwt. Zijn bezoek aan Martha en Maria laat zien hoe belangrijk Jezus het vindt dat zij tijd met Hem doorbrengen. Hij vindt hen waardevol en geeft hun de ruimte om te leren. Dit was niet gebruikelijk. Zeker niet in de tijd waarin dit verhaal zich afspeelt, en vrouwen als tweederangsburgers werden gezien. In de synagoge zaten vrouwen bijvoorbeeld achter een hek op de galerij. In de cultuur waarin Jezus leeft is zijn omgang met vrouwen uniek. Hij keurt het achterstellen van vrouwen niet goed. Sterker nog, Jezus is bewogen met deze vrouwen. Hij schat hen op waarde door een liefdevolle benadering. Dat wordt zichtbaar door de gesprekken die Hij met vrouwen voert; denk maar aan de Samaritaanse vrouw bij de waterput en de overspelige vrouw. Jezus behandelt deze vrouwen niet anders dan mannen en geeft hun dezelfde zorg en aandacht.

Martha wordt in het Lucas- en Johannesevangelie beschreven als een vrouw die in beslag wordt genomen door de zorg voor haar gasten, maar ook door haar eigen bezorgdheid. Er staat hier duidelijk dat Martha de rol van gastvrouw aanneemt en dat Maria aan de voeten van Jezus knielt om naar Hem te luisteren. Later lezen we opnieuw hoe Martha een maaltijd organiseert

voor Jezus en zijn leerlingen. Kennelijk hoort dat bij haar taak als gastvrouw en neemt zij deze verantwoordelijkheid op zich. Alles om ervoor te zorgen dat het haar gasten aan niets ontbreekt. Martha, de actieve gelovige die zich voornamelijk richt op de ander en op goede werken. Ze is met van alles in de weer. Ze maakt zich druk om veel dingen en probeert zich op iedere plek volledig in te zetten. De daadkrachtige vrouw die tot het uiterste gaat om haar medemens liefde te tonen, door voortdurend voor anderen klaar te staan.

Johannes is degene die Martha ook op een andere manier omschrijft. Hij schrijft over het gesprek dat plaatsvindt wanneer Lazarus na een kort ziekbed is overleden en Martha Jezus ontmoet. De rouwende Martha vertelt dat Jezus te laat is, omdat Lazarus al is gestorven. Op dat moment ligt haar broer al vier dagen in het graf. Ze lijkt in paniek en is diep geraakt door de gebrokenheid in haar leven, maar gaat op zoek naar Jezus. We ontmoeten hier niet alleen een ijverige vrouw, met al haar goede bedoelingen, maar ook een diepgelovige vrouw. Dat blijkt uit haar antwoord wanneer Jezus haar troost en vertelt dat haar broer uit de dood op zal staan. Ze gelooft de Redder hier op zijn woord. Het wonder gebeurt; Jezus wekt Lazarus op uit de dood. Het bijzondere is dat Martha en Maria hier getuigen van zijn. Ze maken een van de meest buitengewone wonderen van Jezus mee.

Terwijl Martha zich in het zweet werkt, kiest Maria een andere plek. Ze neemt plaats aan de voeten van Jezus. Een vrouw die haar tijd anders benut. Ze creëert ruimte om te leren, te luisteren en lief te hebben. Martha draaft maar door. Tot het moment dat haar grens is bereikt en ze Jezus verzoekt om haar zus eens flink aan te spreken. Enigszins geïrriteerd, omdat niemand haar een handje helpt. Jezus' antwoord op Martha's noodkreet is duidelijk, maar ook liefdevol. Jezus vertelt Martha dat Maria het beste

deel heeft gekozen. Hij herinnert haar aan het enige noodzakelijke: stop ermee om alles vanuit jezelf te doen en houd je vast aan Mij. Strek jezelf uit naar Mij zodat Ik je kan vullen met liefde, genade en hoop. Er is maar één ding dat je echt nodig hebt en dat ben Ik.

Al zijn het korte gedeeltes, God vindt het van belang dat wij dit verhaal kennen. Hij inspireerde de schrijvers om dit verhaal met ons te delen en ons zo kennis te laten maken met twee verschillende vrouwen. Vrouwen met verschillende karakters die verschillende keuzes maakten en andere prioriteiten stelden, en zo ieder een eigen uitkomst ervaarden.

De schrijvers delen niet mee hoe Martha reageert op de woorden van Jezus. En juist daar ben ik nu zo benieuwd naar. Zou ze zich geschaamd hebben? Of wellicht onbegrepen? Jezus spreekt haar aan op dat wat zichtbaar is; daar waar ze druk mee is en waar ze zich druk om maakt. Hij spreekt haar aan op haar keuzes. Dit roept vragen bij mij op. Want waarom doet Martha wat ze doet? Wat zijn haar beweegredenen om zo hard te werken? Is hard werken niet juist een onderdeel van haar karakter, zoals ze is geschapen? En hoe zet ze dit dan op een passende manier in? Is haar inzet wellicht een reactie op onrecht en gebrokenheid, omdat ze er zo op gericht is de ander te helpen? En hebben we in deze gebroken wereld niet meer mensen nodig die van aanpakken weten? Want stel dat er geen 'Martha's' meer zijn, wie missen we dan? Is het niet juist inspirerend wat ze doet? Met deze thema's en vragen gaan we samen aan de slag.

Reflectievragen

- Wat roept het verhaal van Martha en Maria bij jou op?
- In de cultuur waarin Jezus leeft is zijn omgang met vrouwen uniek. Wat vind je van de manier hoe Jezus met hen omgaat?
- Hoe denk jij dat Martha reageerde op de woorden van Jezus? Hoe zou jij reageren als je in haar schoenen stond?
- Stel dat er geen Martha's meer zijn in deze wereld, wie of wat missen we dan, denk je?

Luistertip

🎵 Vul dit huis met Uw glorie – InSalvation

2. Ik kan de wereld niet redden

Als aan jou gevraagd zou worden wie jij een inspirerende vrouw vindt, wie zou je dan noemen? In de loop der eeuwen hebben ontelbaar veel vrouwen gestreden voor hun idealen en invloed gehad op de geschiedenis. Opmerkelijke en inspirerende vrouwen. Vrouwen die een verschil durfden te maken en dat combi-neerden met hun missie om de wereld een beetje mooier te maken. Moedige vrouwen die opstonden in de chaos van ons bestaan en gebrokenheid recht in de ogen keken. Veelal vrouwen die van betekenis wilden zijn door zich ergens voor in te zetten. Het type 'handen uit de mouwen'. De 'Martha's' onder ons, Martha's die reageren op onrecht en gebrokenheid door in actie te komen en te helpen waar ze kunnen.

Neem nou Moeder Teresa. Zij verloor op jonge leeftijd haar vader en besloot toen ze achttien jaar oud was om non te worden. Als jonge vrouw reisde zij van Albanië naar Ierland, om vervolgens te worden uitgezonden naar India. Moeder Teresa was iemand die oog had voor bedelaars, zieken, daklozen en wezen. Iemand die het verlangen had om in de krottenwijken van Calcutta te werken, omdat ze geloofde dat God dat van haar verlangde.¹ Maar hoe leefde ze dan, daar in India? Hoe ging ze om met al die gebrokenheid? Hoe hield ze stand te midden van zoveel onrecht? Zou ze weleens uitgeput zijn geraakt of moedeloos van al die ellende om haar heen?

Nu zijn jij en ik geen Moeder Teresa, maar ook wij kennen gebroken, onrechtvaardige situaties en levensverhalen. Misschien wel in ons eigen leven. Momenten waarop je iemand probeert te